

„Vliv osobnostních rysů hraboše polního (*Microtus arvalis*) na rychlost učení v klasickém labyrintu“

Tato studie je dalším článkem řetězce prací, které odstartovala P. Svobodová. Koncept personality dotažený do detailů jednotlivých chování není vždy jednoduché obhájit. Jedním z takových důležitých sporných bodů je rychlost učení. Literární údaje udávají bezpočet příkladů velké variability v rychlosti učení, ale těžko si lze představit, že pomalejší učení by mohlo mít nějakou výhodu pro jedince a být součástí stabilního behaviorálního profilu.

Z literárních údajů i pokusů realizovaných na tomto pracovišti vysvítá, že zemní a podzemní zvířata jsou schopna se učit jednorázově a že při druhém pokusu (běhu) již někteří jedinci dosahují bezchybných výkonů. V čem tedy spočívají horší výkony některých jedinců? Lucie Třísková se snažila ve své práci na tuto otázku odpovědět. Jako již u několika předchozích prací byli jedinci detailněji definováni na základě výsledků „Hole board“ testu, který jedince dovoluje roztrždit na jedince proaktivní (rychleji explorující) a reaktivní (pomalejší, senzitivnější). Tato „pouhá“ charakteristika zvířat je ovšem velmi náročnou podstatnou součástí práce. Lucie při této práci musela projevit velkou odhodlanost, pečlivost a velkou dávku trpělivosti se zvířaty. Při navazujícím testu učení naopak bylo důležité promyslet a připravit takový labyrint, aby odpovídal charakteru pohybu zvířat a charakteru úlohy, čili zvířatům při pohybu v labyrintu nenapovídal příští stočení, a aby počet rozhodování (možných chyb) odpovídal potřebě rozčlenění několika desítek testovaných zvířat. Důležité také bylo, aby stěny nebyly definitivně fixovány, aby bylo možné tvar labyrintu operativně měnit i s ohledem na příští pokusy. Ze spolupráce nakonec vzešel labyrint a systém upevňování stěn, který všem požadavkům vyhověl, což považuji také za přínosný produkt této studie.

Analýza vztahů mezi úspěšností v labyrintu a pozicí na charakterové ose proaktivní – reaktivní, přinesla srozumitelný výsledek. Rychlá aktivní zvířata se učila rychleji a pomalá zvířata vytvářela chyby „upřednostňováním“ důkladnějšího průzkumu detailů labyrintu. Druhá skupina zvířat tedy není „hloupější“, ale dává důraz na jiné stránky při průchodu labyrintem. Tento výsledek otevírá další otázku. Jak dopadnou tato zvířata v labyrintu, který by se pokaždé určitým způsobem změnil? Na základě literárních údajů se dá odhadnout, že úspěšnější by mohla být zvířata pomalejší a pečlivější. Nejistý je ale onen stupeň změn, který přinese kvalitativní změnu do vnímání labyrintu.

Lucie Třísková předkládá nejen ucelenou studii personality u hraboše polního změřenou na rychlost učení v klasickém labyrintu, ale touto prací připravuje i další zajímavé pokračování. Protože práce ve standardním formátu jednoznačně přináší původní publikovatelné údaje, doporučuji tuto magisterskou práci k obhajobě.

V Českých Budějovicích 27. 5. 2010

Doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.